

матеріалами кваліфікаційної роботи). *Гуманізація навчально-виховного процесу*. Розділ Вища освіта. 2023. №1(103). URL: <http://gnvp.ddpu.edu.ua/article/download/284345/278494>

2. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>

3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

4. Технології формування Soft Skills в системі професійної підготовки педагога: навчальний посібник [Електронний ресурс] / уклад. Т.Й. Бабюк, Н.Г. Каньоса, С.М. Бабюк. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 222 с.

5. BILJAKOWSKA O. «Soft skills» як необхідна складова якісної професійної підготовки майбутнього вчителя UNIWERSYTET HUMANISTYCZNO-PRZYRODNICZY IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE Rocznik Polsko-Ukraiński 2018, t. XX, s. 175–185.

6. Kopolovich O. Learning soft skills in the digital age: Challenges and insights from development and teaching 'Negotiation Management' MOOC. Online Journal of Applied Knowledge Management. 2020. Vol.8, №2. P. 91–106. URL: https://www.researchgate.net/publication/348054718_Learning_soft_skills_in_the_digital_age_Challenges_and_insights_from_development_and_teaching_'Negotiation_Management'_MOOC.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОМТИНГ: ІНСТРУМЕНТ, ЩО ЗМІНЮЄ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ

Ольга ЛИТВИНЕНКО,

*завідувач навчально-методичного центру дистанційного навчання
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»*

Сучасна освіта стрімко змінюється під впливом цифрових технологій, і одним із ключових інструментів, що відкриває нові можливості для педагогів, є **педагогічний промтинг**. Це мистецтво формулювання запитів до штучного інтелекту, яке дозволяє не лише отримувати якісні відповіді, а й адаптувати навчальний процес відповідно до потреб здобувачів.

У контексті розвитку **інформаційного освітнього простору** педагогічний промтинг набуває особливого значення. Сьогодні навчання відбувається не лише в класах, а й у цифровому середовищі, яке об'єднує різноманітні онлайн-ресурси, платформи, освітні сервіси та штучний інтелект. Ефективна взаємодія в цьому просторі вимагає від педагога не лише вміння працювати з інформацією, а й здатності формулювати запити таким чином, щоб отримувати релевантні, змістовні та адаптовані до освітніх потреб матеріали.

Учитель сьогодні виступає фасилітатором, координатором та наставником, який допомагає здобувачам взаємодіяти з інформаційними технологіями. Правильно сформульований промтп дозволяє використовувати штучний інтелект як персоналізованого асистента: для підготовки дидактичних

матеріалів, розробки інтерактивних завдань, аналізу рівня знань здобувачів та навіть адаптації освітнього контенту під різні стилі навчання.

Переваги педагогічного промтингу

- **Розвиток критичного мислення:** Промтинг спонукає здобувачів аналізувати інформацію, робити висновки та приймати обґрунтовані рішення.
- **Стимулювання творчості:** Відкриті запитання та підказки допомагають здобувачам генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні рішення.
- **Індивідуалізація навчання:** Промтинг дозволяє адаптувати навчальний процес до потреб кожного здобувача, враховуючи його рівень знань та інтереси.
- **Підвищення мотивації:** Активне навчання та відчуття власної компетентності сприяють підвищенню мотивації здобувачів.
- **Розвиток самостійності:** Промтинг вчить здобувачів самостійно шукати інформацію, аналізувати її та робити висновки.

Практичне застосування педагогічного промтингу

- **Постановка проблемних запитань:** Замість того, щоб давати готові відповіді, будуйте запитання, які спонукають здобувачів до роздумів.
- **Використання відкритих запитань:** Запитуйте «чому?», «як?», «що, якщо?», щоб стимулювати творче мислення.
- **Надання підказок:** Замість того, щоб давати готову відповідь, надайте підказку, яка допоможе здобувачеві знайти рішення самостійно.
- **Використання технологій:** Використовуйте онлайн-платформи та інструменти штучного інтелекту для створення інтерактивних промптів.
- **Створення ситуацій для рефлексії:** Заохочуйте здобувачів до аналізу свого досвіду та навчання на власних помилках.

1. Високі очікування.

Постійно закликайте здобувачів вивчати щось нове, використовуйте промтинг, щоб генерувати теми для обговорення, які спонукають здобувачів освіти думати критично і розв'язувати проблеми. Наприклад, введіть такий запит: *«Як ти можеш використати свої попередні знання та навички, щоб розв'язати цю проблему? Які стратегії ти б використав, щоб подолати перешкоди?»*

2. Явне навчання.

Використовуйте зрозумілі приклади, щоб пояснити здобувачам критерії якісної роботи. Створюйте запити якісних відповідей на завдання. Наприклад: *«Створи зразок добре написаного есе [з теми], яке відповідає критеріям найвищої оцінки, з детальним поясненням критеріїв оцінювання»*. Перевірити, як здобувачі розуміють тему, та визначити прогалини. Наприклад, використайте

такий запит: *«Створи 5 запитань із декількома варіантами відповіді, які оцінюють, як здобувачі розуміють [тему, що викладається]»*.

Попросіть чат-бот занурити вас у пригодницьку історію. Введіть промпт: *«Я намагаюся краще зрозуміти причини війни Червоної та Білої троянд. Створи цікаву пригодницьку історію з різними варіантами розвитку подій і постійно пропонуй мені вибрати варіант, перш ніж перейти до наступної частини оповіді»*. Це занурить вас в історію, якою ви керуєте самостійно. Організуйте заняття для закріплення матеріалу, де здобувачі освіти можуть поділитися своїми історіями, рішеннями та результатами з певної теми

3. Ефективний фідбек.

Використовуйте промти, щоб продумати, як заохотити здобувачів аналізувати процес навчання та їхній прогрес. Наприклад, сформулюйте запит так: *«Напиши кілька запитань, за допомогою яких здобувачі зможуть оцінити свій прогрес у [предметі] на основі [таких] критеріїв та визначити, як їм розвиватися далі»*.

Попросіть чат-бот запропонувати альтернативні методи оцінювання, наприклад, проєкти, презентації або портфоліо. Використайте такий промпт: *«Створи список із 5 альтернативних методів, за якими можна оцінити розуміння здобувачів [теми, що викладається]»*.

Застосовуйте промти, щоб розробити навчальні стратегії, які враховують різні здібності ваших здобувачів. Введіть такий запит: *«Створи список із 5 навчальних стратегій, які допоможуть залучити й мотивувати здобувачів із різним рівнем здібностей на уроці з [теми, що викладається]»*.

4. Оцінювання.

Застосовуйте промти, щоб зрозуміти, як використати технології, щоб покращити оцінювання та зворотний зв'язок. Введіть запит: *«Запропонуй ідеї, як використати технології, щоб надати фідбек на письмове завдання здобувачів на уроці англійської мови 11 класу»*. Далі попросіть чат створити такі інструменти.

Використовуйте чат-бот, щоб розробити різноманітні завдання, адаптовані до потреб та здібностей кожної дитини. Наприклад: *«Розроби складне завдання для здобувачів, які добре розуміють [тему або термін, що викладається], а також таке, що підтримує здобувачів, яким матеріал дається важче»*.

5. Співпраця.

Шукайте можливості професійного розвитку, щоб поділитися знаннями та отримати досвід ефективних практик вчителювання. Використовуйте чат-боти для обміну досвідом та обговорення практик викладання з колегами. Введіть промпт: *«Згенеруй ідеї для обміну досвідом та обговорення практик викладання з колегами, які працюють у молодшій школі»*.

Регулярно спостерігайте за динамікою уроків, під час яких використовуєте нові підходи до вчителювання, і за впливом цих стратегій на здобувачів.

Використовуйте чат-бот для аналізу ефективності різних навчальних стратегій. Введіть промт: *«Створи список запитань, які потрібно поставити під час спостереження за динамікою уроку, щоб проаналізувати ефективність різних стратегій навчання у викладанні математики в старшій школі»*.

Удосконалюйте взаємодію з чат-ботами, щоб отримувати конкретну інформацію й різноманітні ідеї. Чим більше ви конкретизуєте запитання та просите неймережі адаптувати відповіді, тим кориснішою виявиться інформація.

Виклики промтингу.

Упровадження педагогічного промтингу вимагає від вчителів нових навичок та підходів. Важливо навчитися формулювати ефективні промпти, адаптувати їх до потреб здобувачів та використовувати технології для підтримки цього процесу.

У майбутньому педагогічний промтинг стане ще більш інтегрованим у навчальний процес. Розвиток штучного інтелекту дозволить створювати персоналізовані промпти, адаптовані до потреб кожного здобувача. Однак, його впровадження та ефективне використання супроводжуються певними викликами:

➤ **Розробка якісних промтів:** створення промтів, які є чіткими, релевантними, достатньо відкритими для творчості, але при цьому спрямованими на досягнення конкретних навчальних цілей, вимагає значних зусиль і педагогічної майстерності. Невдалий промт може збити з пантелику, призвести до поверхневих відповідей або не спрямувати здобувачів у потрібному напрямку.

➤ **Адаптація до різних рівнів і потреб здобувачів:** один і той же промт може бути надто складним для одних здобувачів і занадто простим для інших. Виклик полягає у вмінні диференціювати промпти, враховуючи вікові особливості, рівень знань, стиль навчання та індивідуальні потреби кожного здобувача. Це потребує глибокого розуміння класу та індивідуального підходу.

➤ **Оцінка та зворотний зв'язок:** оцінювання відповідей на промпти, особливо ті, що передбачають творчість або критичне мислення, може бути складним. Важливо розробити критерії оцінки, які відображають не лише кінцевий результат, а й процес мислення

➤ **Залежність від технологій:** у сучасному світі промтинг часто асоціюється з використанням штучного інтелекту та інших цифрових інструментів. Це створює виклик у забезпеченні рівного доступу до технологій для всіх здобувачів, а також у розвитку їхньої цифрової грамотності.

➤ **Подолання плагіату:** з легким доступом до великих обсягів інформації та інструментів генерації тексту, існує ризик того, що здобувачі можуть просто копіювати відповіді, не залучаючись до процесу мислення. Педагоги необхідно

розробляти промти, які складно «списати» і які вимагають оригінального осмислення, а також виховувати академічну доброчесність.

➤ **Навчання педагогів:** для ефективного використання промтингу, самі педагоги потребують відповідного навчання та підвищення кваліфікації. Вони мають розуміти принципи створення промтів, вміти їх адаптувати, оцінювати відповіді та надавати якісний зворотний зв'язок.

Перспективи промтингу в педагогіці.

Попри виклики, **перспективи** промтингу в педагогіці є надзвичайно широкими та обнадійливими:

➤ **Персоналізація навчання:** промтинг дозволяє адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб кожного здобувача. Завдяки правильно підібраним промтам, здобувачі можуть рухатися у власному темпі, заглиблюватися у теми, що їх цікавлять, та отримувати завдання, які відповідають їхньому рівню.

➤ **Розвиток критичного та творчого мислення:** промтинг є потужним інструментом для стимулювання вищого рівня мислення. Він заохочує здобувачів аналізувати, синтезувати, оцінювати інформацію, генерувати нові ідеї та розв'язувати проблеми.

➤ **Підвищення мотивації та залученості:** цікаві, нетривіальні промти можуть перетворити пасивне слухання на активний процес дослідження та відкриття. Коли здобувачі відчувають, що їхня думка важлива і що вони можуть зробити свій внесок, їхня мотивація до навчання значно зростає.

➤ **Формування навичок ХХІ століття:** промтинг сприяє розвитку таких ключових компетентностей, як комунікація (через формулювання відповідей), співпраця (при групових промтах), креативність (при вирішенні відкритих завдань) та критичне мислення.

➤ **Зворотний зв'язок та саморефлексія:** Завдяки промтам здобувачі освіти отримують швидкий та цілеспрямований зворотний зв'язок щодо свого розуміння матеріалу. Крім того, процес відповіді на промт часто спонукає до саморефлексії та метапізнання – роздумів про власні процеси мислення.

➤ **Інтеграція ШІ в освітній процес:** розвиток штучного інтелекту відкриває нові горизонти для промтингу. ШІ-інструменти можуть допомогти генерувати персоналізовані промти, надавати миттєвий зворотний зв'язок, аналізувати відповіді здобувачів та навіть адаптувати навчальний матеріал відповідно до їхніх потреб. Це дозволяє педагогам зосередитися на більш складних аспектах навчання та розвитку.

➤ **Підготовка до майбутнього:** У світі, що стрімко змінюється, здатність ефективно працювати з інформацією, ставити правильні запитання та формулювати чіткі запити (промти) до різних систем (людей, ШІ, баз даних) стає

критично важливою. Навчання промтингу у школі готує здобувачів до викликів майбутнього.

Промтинг — це не просто модна тенденція, а потужна методологічна основа, яка, при правильному та вдумливому використанні, може трансформувати освітній процес, роблячи його більш інтерактивним, ефективним та орієнтованим на розвиток особистості кожного здобувача.

Список використаних джерел:

1. Розпорядження КМУ від 2 грудня 2020 р. № 1556-р «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.05.2025).
2. Програма великої трансформації «Освіта 4.0: український світанок». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/12/10/Osvita-4.0.ukrayinskyu.svitanok.pdf> (дата звернення: 05.06.2025).
3. ISO/IEC TR 24028:2020(en) Information technology — Artificial intelligence — Overview of trustworthiness in artificial intelligence URL: <https://www.iso.org/standard/77608.html> (дата звернення: 20.05.2025).
4. Штучний інтелект. Як він вплине на освіту. URL: <https://nus.org.ua/articles/shtuchnyj-intelekt-yak-vin-vplyne-na-osvitu/> (дата звернення: 05.06.2025).

3.2. ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ

ВИКОРИСТАННЯ ЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ГЕОГРАФІЇ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Жанна ФЕДІРКО,

завідувач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних наук

Вище мистецтво, яким володіє вчитель, — це вміння пробудити радість від творчого вираження і отримання знань.

А Ейнштейн

У Новій українській школі вчителі географії відіграють важливу роль у формуванні компетентностей учнів, зокрема таких як екологічна грамотність, критичне мислення та глобальна свідомість.

Ти ніколи не перепливеш океан, якщо будеш боятися втратити берег з уваги.
Х. Колумб

Розглянемо досвід Романової Майї Миколаївни, учителя географії комунального закладу «Ліцей» Європейська освіта» Кропивницької міської ради», яка використовує цифрові інструменти у процесі навчання включно з сучасними науковими досягненнями з географії, адаптує навчальні програми до потреб учнів, застосовує новітні технології. Також вона формує у дітей навички комунікації, співпраці, вирішення проблем, інформаційної